

2016. aasta inglise keele põhikooli lõpueksami tulemuste lühianalüüs

Kaia Norberg

SA Innove, inglise keele peaspetsialist

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“ on põhikooli lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- teha otsus õpilase põhikooli lõpetamise kohta.

Inglise keele põhikooli lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Eksam toetub riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1 kirjeldusele.

Inglise keele põhikooli lõpueksam koosneb kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja suulisest osast (rääkimine). Õpilastel on võimalik saada kuulamisosa eest maksimaalselt 25 punkti, lugemisosa eest 30 punkti, kirjutamisosa eest 25 punkti ning suulise osa eest 20 punkti. Seega on õpilasel võimalik saada inglise keele põhikooli lõpueksamil maksimaalselt 100 punkti.

Tabel 1. Inglise keele põhikooli lõpueksami osad

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kuulamine	4	25	30 min	25
Lugemine	4	30	60 min	30
Kirjutamine	2	2	45 min	25
Suuline osa	2	2	15 min	20

Inglise keele põhikooli lõpueksami töid hindab lõpueksamikomisjon, lähtudes lõpueksamit ettevalmistava komisjoni koostatud hindamisjuhendist. Kuulamis- ja lugemisosa ülesandeid hinnatakse võtme järgi.

Kuulamis- ja lugemisosa iga üksikküsimuse kaal on 1 punkt. Kirjutamise hindamiseks kasutatakse vastavaid hindamisskaalasid. Kirjutamisosa esimese ülesande eest on võimalik saada maksimaalselt 9 punkti ja teise ülesande eest maksimaalselt 16 punkti. Rääkimisosa hindamiseks kasutatakse vastavat hindamisskaalat. Rääkimisosa hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: ülesande täitmine, sõnavara, grammatika ning hääldus ja soravus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0–5 punkti.

Üldandmed

Inglise keele põhikooli lõpueksami valis tänavu 4382 õpilast. Analüüs valmis 1717 õpilase eksamitööde põhjal. Tabelis 2 on näha viimase viie aasta inglise keele põhikooli lõpueksami üldandmed.

Tabel 2. Inglise keele põhikooli lõpueksami üldstatistika 2012–2016

Aasta	Valimi suurus	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2012	975	74	20	58,5	78,0	4,0
2013	986	75	21	64,7	86,3	4,4
2014	1078	100	20	88,2	88,2	4,5
2015	1335	100	20	86,1	86,1	4,4
2016	1717	100	37	87,9	87,9	4,5

2016. aasta inglise keele lõpueksami keskmine tulemus oli 87,9 punkti ja sooritusprotsent 87,9. Kõige madalam saadud tulemus oli 37 ja maksimaalne 100 punkti. Keskmine

eksamihinne oli 2016. aasta eksamil 4,5. 2016. aasta keskmine tulemus on eelmise aasta keskmisest tulemusest veidi kõrgem.

Tabel 3. Inglise keele lõpueksami tulemused soo järgi aastal 2016

	Hulk	Hulk (%)	Keskmine (%)	Miinum	Maksimum	St. hälve
Poiss	920	53,6	86,3	37	100	10,3
Tüdruk	797	46,4	89,8	50	100	8,3
Kokku	1717	100	87,9	37	100	9,6

Valimis oli 54% poisse ja 46% tüdrukuid. Tabelist 3 on näha, et sarnaselt eelmiste aastatega sooritasid tüdrukud eksami poistest veidi paremini: poiste keskmine tulemus punktides ning sooritusprotsentides oli 86,3 ja tüdrukutel 89,8.

Tabel 4. Eksaminandide aasta- ja eksamihinnete keskmised aastal 2016

	Hulk	Aastahinnete keskmine	Eksamihinnete keskmine
Poiss	920	4,2	4,4
Tüdruk	797	4,6	4,6
Kokku	1717	4,4	4,5

Tabel 4 näitab, et sarnaselt eelmiste aastatega on tüdrukute inglise keele eksami- ja ka aastahinded põhikoolis veidi kõrgemad kui poistel. 2016. aastal inglise keele põhikooli lõpueksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne inglise keeles oli 4,4 (2015. a samuti 4,4), kusjuures poistel oli keskmine aastahinne 4,2 ja tüdrukutel 4,6 (2015. a vastavalt 4,3 ja 4,5). Poiste keskmine eksamihinne oli 4,4 ja tüdrukutel 4,6.

Valimisse sattunud õpilastest sooritas eksami mitterahuldavale hindele 3 eksaminandi. Suurem osa õpilastest sooritas eksami hindele 5. Valimi statistiline analüüs näitas, et hindele 4–5 sooritas eksami 91% õpilastest (2015. a – 85,6,8%) ja positiivse hinde sai 99,8% (2015. a – 99,6%) õpilastest. Seega sai mitterahuldava hinde 0,2% (2015. a – 0,4%) eksaminandidest.

Tabelis 5 on näha tulemuste jagunemine maakonniti.

Tabel 5. Eksami tulemused maakonniti

	Sooritajaid	Sooritajaid (%)	Keskmine (%)	Min	Max	St. hälve
Harjumaa	708	40,9	87,6	37	100	10,2
Hiiumaa	18	1,0	83,5	60	97	13,0
Ida-Virumaa	68	3,9	85,4	50	98	9,9
Jõgevamaa	20	1,2	86,3	71	97	8,1
Järvamaa	53	3,1	87,1	52	100	10,4
Lääne-Virumaa	68	3,9	87,4	58	100	9,7
Läänemaa	59	3,4	87,8	60	99	8,7
Põlvamaa	53	3,1	88,2	70	100	7,8
Pärnumaa	162	9,4	89,0	61	100	8,9
Raplamaa	54	3,1	90,1	61	100	7,5
Saaremaa	22	1,3	88,8	70	100	9,1
Tartumaa	276	16,0	88,8	53	100	8,7
Valgamaa	41	2,4	86,0	51	100	10,8
Viljandimaa	75	4,3	89,8	59	100	7,8
Võrumaa	40	2,3	87,3	55	100	9,7
Kokku	1717	100	87,9	37	100	9,6

Tabelis 5 on näha, et maakonniti ei varieeru eksaminandide keskmine sooritusprotsent väga palju. Kuna 2016. aasta põhikooli eksami statistika põhineb umbes ühel kolmandikul kogu eksaminandide hulgast, oleks tabeli põhjal pingeridade koostamine ja kaugeleulatuvate järelduste tegemine eri maakondade õpilaste tulemuste kohta võrdlemisi meelevaldne.

Tabelis 6 kõrvutatakse inglise keele põhikooli lõpueksami sooritusi eesti ja vene õppekeelega koolides.

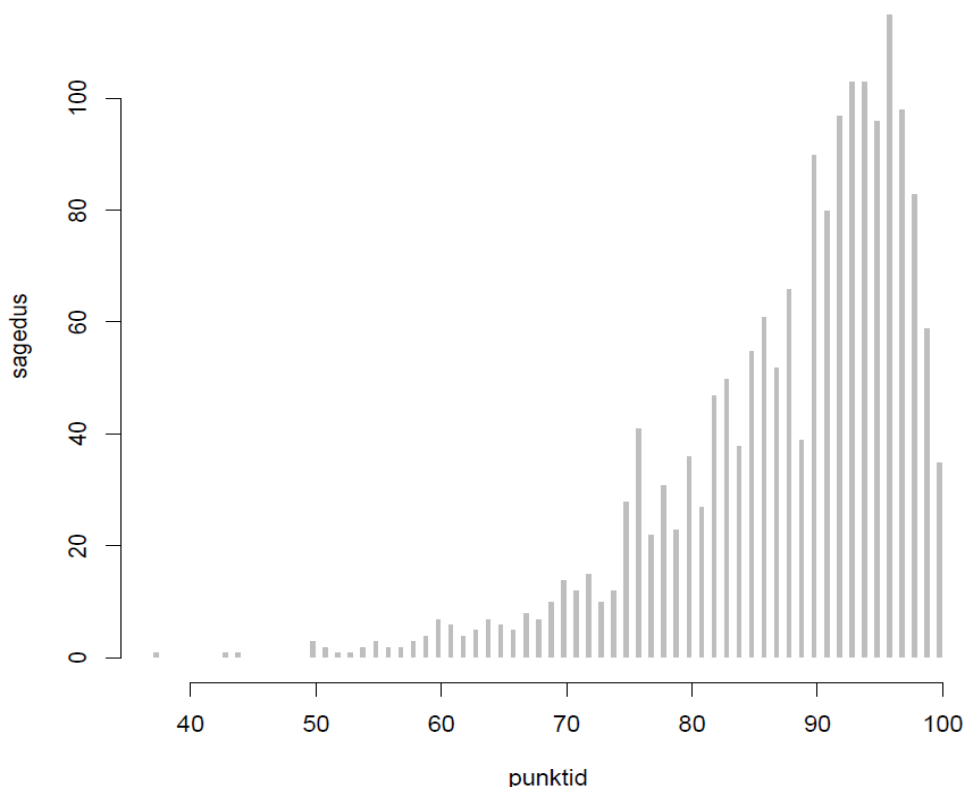
Tabel 6. Eksaminandide tulemused õppekeele järgi

	Sooritajaid	Sooritajaid (%)	Keskm (%)	Miinimum	Maksimum	St. hälve
eesti	1576	91,8	88,4	50	100	9,1
vene	141	8,2	82,6	37	100	9,6
Kokku	1717	100	87,9	37	100	9,6

Tabelis on näha, et eesti õppekeelega koolide õpilaste tulemused olid kõrgemad kui vene koolides. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et üldjuhul on eesti õppekeelega koolides inglise keele tunde rohkem ning vene õppekeelega koolides pole inglise keel esimeseks võõrkeeleks.

Tulemuste jaotus

Valimi maht: 1729 , keskmine: 87.9 , st.hälve: 9.6

Graafik 1. Tulemuste jaotus

Graafik 1 annab ülevaate 2016. aasta inglise keele põhikooli lõpueksami tulemuste jaotusest.

Sarnaselt eelmiste aastatega hakkab graafikust silma, et neid õpilasi, kes said 75 või 90 punkti, on üllatavalt palju. Põhjus peitub ilmselt selles, et hinnete 4 ja 5 punkti piirid jooksid just nende kohtade pealt.

Nii võib teha loogilise järelduse, et kui õpilase hinne jääb napilt kahe hinde piirile, leitakse üldiselt see puuduv punkt, mis hinnet tõstaks.

Eksamiosade analüüs

2016. aastal järgis põhikooli lõpueksam integreeritud osaoskuste loogikat, eksam koosnes neljast osast: kirjutamine, kuulamine, lugemine ja suuline osa. Varasem keele struktuuride osa on integreeritud lugemisosaga.

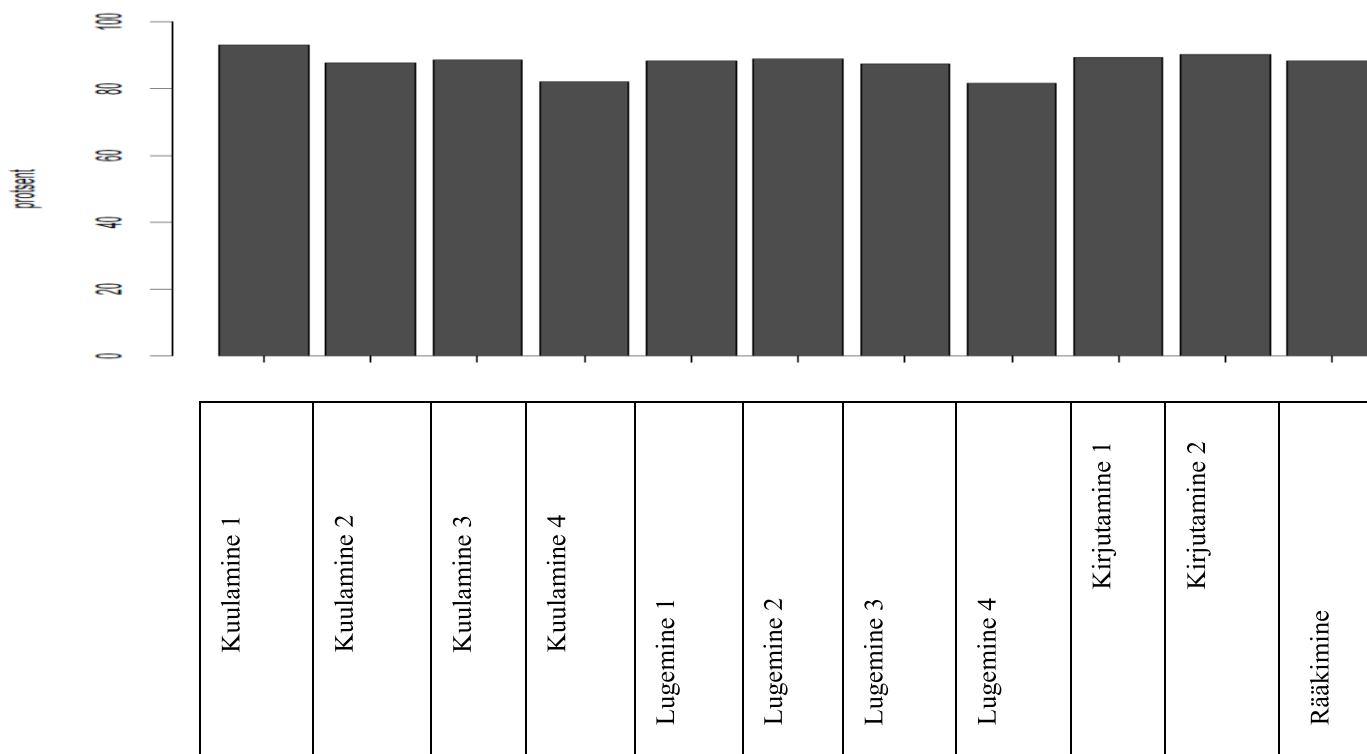
Tabelis 7 antakse eksamitulemustest ülevaadeksamiosade kaupa.

Tabel 7. 2016. aasta inglise keele lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Punkte	25	30	25	20
Keskmine tulemus	21,8	26	22,5	17,7
Keskmine sooritus %	87,3	86,5	89,9	88,3
Miimum	8	8	9	0
Maksimum	25	30	25	20
Standardhälve	2,8	3,7	2,7	2,7

Tabelist 7 on näha, et kõikideksamiosade tulemused olid võrdlemisi kõrged ning kõige rohkem valmistas õpilastele sel aastal raskusi lugemisosa (keskmine sooritusprotsent 86,5). 2015. aastal oli raskeimaks kuulamisosa. 2016. aastal saadi parimad tulemused kirjutamises (keskmine sooritusprotsent 89,9).

Graafik 2 annab ülevaate ülesannete keskmistest sooritusprotsentidest.

Graafik 2. Eksami ülesannete sooritusprotsendid

Graafikult 2 on näha, et kõige enam valmistasid õpilastele raskusi kuulamisosa 4. ja lugemisosa 4. ülesanne.

Kuulamine

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 21,8 punkti võimalikust 25 punktist ja sooritusprotsent 87,3, mis on kõrgem 2015. aasta keskmisest tulemusest (81,6%).

Õpilaste kuulamisoskust kontrolliti nelja ülesandega, millest esimeses kuulasid õpilased ülevaadet asjadest ilma milleta Tom elada ei suudaks ning pidid täitma kuuldu põhjal lüngad. Teises ülesandes avaldasid inimesed arvamust ühistranspordi teemadel ning õpilased pidid lahendama sobitusülesande. Kolmas ülesanne oli valikvastustega ülesanne, mis rääkis muusikast. Neljas ülesanne oli avatud vastusega ülesanne, milles Jemma rääkis oma maratonijooksu kogemustest. Esimese ülesande keskmine tulemus oli 4,7 punkti 5 võimalikust ehk 93,1%, teisel 5,3 punkti 6 võimalikust ehk 87,8%, kolmandal 5,3 punkti 6 võimalikust ehk 88,7% ja neljandal 6,6 punkti 8 võimalikust ehk 82,1%.

Avatud vastustega kuulamisülesannetes ei hinnatud sõnade õigekirja ja õigeks vastuseks loeti iga variant, mis andis edasi vastava mõtte. Kui sõna oli õigekirjavigade tõttu loetamatu, arusaamatu või muutnud oma algset tähendust, loeti vastus valeks ja õpilane kaotas konkreetse punkti.

Lugemine

Lugemisosa keskmine punktisumma oli 26 võimalikust 30 punktist ja keskmine sooritusprotsent 86,5. Eelmisel, 2015. aasta eksamil oli lugemisosa keskmine sooritusprotsent 85,5%, seega olid tänavuse lugemisosa näitajad veidi kõrgemad. Õpilaste lugemisoskust kontrolliti nelja ülesandega. Esimene oli lünkadega ülesanne lõbustuspargist Londonis, kus õpilastel tuli valikute hulgast leida lünka sobiv sõna. Teine ülesanne oli valikvastustega ülesanne, mis rääkis andekatest kaksikutest ning nende suurepära test eksamitulemustest. Kolmanda ülesande teemaks oli vabatahtlik töö välismaal ning õpilastel tuli sobitada küsimused ja lõigud, neljas ülesanne aga oli vormimoodustusülesanne, mis rääkis koertele mõeldud ratastoolist.

Esimese ülesande keskmine tulemus oli 6,2 punkti 7 võimalikust ehk 88,4%, teisel samuti 6,2 punkti 7 võimalikust ehk 88,9%, kolmandal 7 punkti 8 võimalikust ehk 87,5% ja neljandal 6,5 punkti 8 võimalikust ehk 81,7%.

Sarnaselt varasemate aastate eksamitega ei olnud eksamitöös eraldi ülesandeid keele struktuuride kohta ja vastavad ülesanded olid integreeritud lugemisosasse.

Kirjutamine

Kirjutamisosa keskmine punktisumma oli 22,5 ja keskmine sooritusprotsent 89,9. Eelmise, 2015. aasta tulemus oli 88,4%.

Õpilaste kirjutamisoskust kontrolliti kahe ülesandega: kirjelduse ja sõbrale kirja kirjutamisega. Kirjelduse keskmine tulemus oli 8,1 punkti 9 võimalikust ehk 89,4% ja kirja puhul 14,4 punkti 16 võimalikust ehk 90,2%. Eelmisel aastal olid sooritusprotsendid vastavalt 88,8 ja 88,3, seega võib täheldada väikest tõusu kirjutamisosa tulemustes.

Ülesanne 1

Kirjelduse eest oli eksaminandidel võimalik saada üheksa punkti. Õpilasel tuli lühidalt kirjeldada inimest, keda ta imetleb, andes ülevaate, kes see inimene on, milline on tema välimus ja iseloom, tema lemmiktegevused ning miks ta seda inimest imetleb. Esimese ülesande hindamisel kasutati hindamisskaalat, mis hõlmab kolme aspekti: ülesande täitmine, sõnavara ja grammatika. Enim valmistas õpilastele probleeme asjaolu, et nad ei kirjeldanud mõlemat, välimust ja iseloomu, vaid keskendusid ainult ühele kahest aspektist. Erinevate koolide õpilaste töid läbi vaadates torkas silma, et hindamise rangus/leebus varieerus kooliti märkimisväärselt.

Ülesanne 2

Põhikooli inglise keele eksamil juba traditsiooniks kujunenud kirjas inglise keelt kõnelevale kirjasõbrale tuli õpilasel keskenduda kolmele aspektile. Juhises oli ette antud, et õpilase Austraalias elav sõber Sam soovib oma sõpra külastada. Eksaminandil tuli kirjutada kiri Samile, pakkudes välja külastuseks sobiva aja, tegevusplaani ning võimaliku peatuspaiga. Teise ülesande hindamisel kasutati hindamisskaalat, mis hõlmas nelja aspekti: ülesande täitmine, teksti ülesehitus, sõnavara ning grammatika. Tüüpilisemaks kitsaskohaks oli kirja ülesehitus, kus nii mõnelgi juhul puudusid sissejuhatus ja/või kokkuvõte. Töid analüüsides hakkas jällegi silma, et erinevates koolides hinnati õpilasi väga erinevalt – mõnel juhul väga rangelt, mõnel juhul aga ülimalt leebelt, mis tähendab, et hindamisskaalat tõlgendatakse erinevalt.

Rääkimisosa

Eksami suulise osa keskmine saadud punktisumma oli 17,7 ja sooritusprotsent 88,3. Võrdlusena võib välja tuua, et 2015. aastal oli keskmine sooritusprotsent 89,8%.

Kõnelemisioskust kontrolliti pildi kirjeldamise, küsimustele vastamise ja lühikese rollimängu abil. Suulist osa hinnati hindamisskaala alusel. Hinnatavad aspektid olid ülesande täitmine, sõnavara, grammatika ja hääldus/soravus. Kõigil aspektidel oli võrdne osakaal (maksimaalselt 5 punkti). Kõige kõrgemate tulemustega aspektideks olid hääldus/soravus ning raskeimaks osutus grammatika.

2016. aastal hakkas esmakordselt kehtima suulise osa kohustusliku salvestamise nõue. Üleslaetud salvestusi kuulates ning analüüsides selgus, et üldjuhul olid koolid ülesandega kenasti hakkama saanud ning probleeme esines minimaalselt. Salvestuste analüüs võimaldas saada ülevaadet sellest, kuivõrd intervjuueerijad peavad kinni etteantud käsikirjast ja ajalimiitidest ning pakuvad kõikidele õpilastele võrdse võimaluse oma keeleoskust näidata. Kuigi esines üksikuid kõrvalekaldeid, võib üldjoontes kuulduga rahule jääda.

Õpetajate tagasiside

Õpetajate tagasisidest ilmnes, et üldiselt pidasid õpetajad eksamitööd heaks ja raskusastmelt 9. klassi õpilastele sobivaks ning õppekavale ja B1-tasemele vastavaks. Märgiti, et eksamihinne vastas üldjuhul aastahindele ning eksam oli enamikule õpilastest jõukohane. Õpetajatele meeldis jätkuvalt eksami formaat ning asjaolu, et maksimaalne punktisumma oli 100, mis muutis eksami punktide arvestuse lihtsamaks ning eksami enda sarnasemaks riigieksami formaadiga.

Kuulamisosa juures toodi välja, et üldjuhul olid tekstid arusaadavad. Kuigi mõni õpetaja pidas kuulamistekstides kasutusel olnud erinevaid hääldusi ja aktsente raskesti jälgitavateks, leiti üldiselt siiski, et on väga positiivne, et kasutatakse autentseid tekste mitte stuudios peale loetuid, sest see võimaldab õpilastel kuuldut päris eluga seostada. Mitmed õpetajad tõid välja, et 2. ülesandes oli probleeme helikvaliteediga, kuid statistikat vaadates olid kõikide ülesannete sooritusprotsendid enam-vähem võrdsed, raskeimaks osutus hoopis 4. ülesanne, kus tuli ise lünki täita. Lugemisosa kohta öeldi, et tekstid olid õpilastele huvitavad, mitmekesised ning eakohased, ent nõudsid siiski süvenemist. Enamasti arvati, et lugemisosa ülesanded olid sobiva raskusastmega. Kirjutamisosa kohta märgiti, et ülesanded olid elulised ja võimaldasid õpilastel kirjutada neile tuttavatel ning huvipakkuvatel teemadel.

Rääkimisosaga jäid õpetajad rahule, samuti leiti, et hindamisskaalad olid ülevaatlikud ning võimaldasid õpilasi adekvaatselt hinnata.

Kokkuvõtteks

Inglise keele põhikooli 2016. aasta lõpueksami struktuur järgis 2015. aasta ülesehitust. 2016. aasta lõpueksami keskmine sooritusprotsent oli eelmise aastaga võrreldes veidi kõrgem, kuid vahe oli väga väike ning tulemused mahtusid traditsioonilistesse piiridesse.

Kindlasti on endiselt oluline tagada õpetajatele piisav eksamialane koolitus, et hindamist standardiseerida ja ühtlustada erinevate hindajate skaalade tõlgendusi ning tagada ühtsematel alustel hinnatud eksamitööd. Käesoleval õppeaastal on plaanis läbi viia põhikooliastme inglise keele õpetajatele suunatud eksamiseminare Tallinnas ja Tartus, kus jätkatakse eksamiformaadi ning hindamisskaalade tutvustamisega. Samuti on õpetajatel võimalik õpilaste ettevalmistamiseks kasutada Innove kodulehel leitavaid varasemate aastate eksamitöid.